

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 397/23
19.9.2024. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Ивана Илића и Татјане Обренчевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из Београда, ул. Александра Костића бр. 10, против тужене Републике Србије, Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду у ул. Тимочка бр. 15, ради накнаде штете, вредност предмета спора 400.000,00 динара, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П. 12863/20 од 01.02.2022. године, у седници већа одржаној дана 19.09.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене Републике Србије, Министарства одбране и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П. 12863/20 од 01.02.2022. године у ставу првом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П. 12863/20 од 01.02.2022. године, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија, Министарство одбране да тужиоцу АА на име парничних трошкова, уместо износа досуђеног првостепеним решењем, плати износ од 95.000,00 динара са затезном каматом почев од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате, а све то у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде, под претњом извршења.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене Републике Србије, Министарства одбране за досуђење трошкова другостепеног поступка.

О б р а з л о ж е њ е

Побијаном пресудом Првог основног суда у Београду П. 12863/20 од 01.02.2022. године ставом првим изреке обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 300.000,00 динара са затезном каматом почев од 01.02.2022. године, па до коначне исплате. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 189.500,00 динара са затезном каматом од дана наступања услова за извршење, па до коначне исплате. Ставом трећим изреке одбијен је

захтев за камату на трошкове поступка почев од дана пресуђења па до дана наступања услова за извршење као неоснован.

Тужена је против наведене пресуде у ставу првом и у ставу другом изреке благовремено изјавила жалбу из свих законом прописаних разлога. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

Апелациони суд је испитујући побијани део пресуде у смислу одредбе чл. 386 ЗПП оценио да је жалба тужене неоснована.

Првостепени суд није учинио битне повреде одредаба парничног поступка прописане одредбом чл. 374 ст. 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Неосновано се жалбом указује на битну повреду одредбе чл. 374 ст. 2 тач. 12 истог закона, јер је изрека побијаног дела пресуде непротивречна, у складу је са садржином исправа и записника у списима и може да се испита.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је учествовао као припадник резервног састава специјалних извиђачко – диверзантских јединица Војске Југославије у ратним и противтерористичким дејствима на планини Паштрик, као и обезбеђивању повлачења безбедносних снага и грађана са територије АП КиМ у временском периоду почев од 03.04.1999. године па закључно са 24.06.1999. године. Тужилац је током ангажовања у борбеним дејствима проживео низ стресних догађаја и то рањавање и погибију сабораца, међу којима и блиског друга, чему је лично присуствовао. Тужилац по повратку са ратиша није имао здравствених проблема, али је пре више година почео да осећа велику нервозу, те му је лекар преписао бенседин и антидепресиве. Међутим тужилац је након тога постао агресиван, када су му се враћала сећања на оно што је преживео, док је последице учествовања у ратним дејствима осетио тек маја месеца 2014. године када су почеле психичке сметње, па је упућен код лекара неуропсихијатра у лесковачку болницу који је успоставио дијагнозу и преписао терапију. Тужилац пре учешћа у борбеним дејствима није имао регистрованих психичких проблема.

Медицинским вештачењем преко судског вештака за област неуропсихијатрије Др Цветина Урошевића утврђено је да је тужилац на територији АП КиМ за време НАТО агресије био изложен борбеним дејствима и реакцији на борбена дејства у виду великог броја погинулих и повређених сабораца и блиског друга за кога је био емотивно везан, што је довело до смањених капацитета личности, уз дубоку психичку проблематику и свеобухватних оштећења психосоцијалног, породичног и професионалног функционисања. Симптоми болести су се јавили након повратка са ратишта у виду напетости и поремећаја спавања. Изражен интензиван стресор током биолошко – психосоцијалне природе довео је до психичког обољења уз иритабилност црева, па је потражио помоћ код неуропсихијатра и гастроентеоролога. Болест се јавила 2010. године када је дијагностификован ПТСП што је констатовао лекар неуропсихијатар у Општој болници у Лесковцу. Између изложености НАТО бомбардовању и насталих обољења постоји узрочно последична веза, а због ПТСП и иритантаности црева ОЖА тужиоца је умањена за 15%. Обољење је добило коначан облик 30.09.2014. године, а лечење је и даље у току и није завршено.

Саслушањем вештака у првостепеном поступку утврђено је да је учествовање у борбеним дејствима услед реакције на иста и изложеност стресним ситуацијама, изазвано спољним и унутрашњим факторима, великим бројем погинулих сабораца,

међу њима и друга тужиоца, довело до смањења позитивних капацитета личности тужиоца, уз дубоку психичку проблематику и свеобухватно оштећење психосоцијалног породичног и професионалног функционисања. Први симптоми болести су констатовани током 2006. године и то акутно стање је трајало око шест месеци, а потом су симптоми постали јачег интензитета и прешли у хронично стање после шест месеци, док хронично стање значи дуготрајно и након тога је постављена дијагноза Ф 43.1 током 2010. године, да би болест прешла у коначно стање 27.05.2014. године, што је утврђено од стране неуропсихијатра ... Према прегледу тужиоца, предоченој валидној медицинској документацији, те правилима медицинске струке и науке ПТСП се јавио код тужиоца као последица учествовања тужиоца у рату и што је довело до умањења ОЖА за 15%. Болест је коначан облик добила 27.05.2014. године, када је измерена њена тежина и одређен проценат умањења општеживотне активности, јер су изражена сва три кластера посттрауматског стресног поремећаја и то синдром несметања, синдром избегавања, те анксиозност и депресивност чији је ток напредујући.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужилац вршећи војну службу у резервном саставу Војске Југославије у рату на простору АП КиМ за време НАТО бомбардовања у временском периоду почев од 03.04. па закључно са 24.06.1999. године доживљавао психичке трауме које су оставиле последице на његово психичко здравље, те да су психичке трауме доживљене на ратишту довеле до појаве психичког поремећаја код тужиоца у форми посттрауматског неуротског анксиозног паничног као и ПТСП због чега је тужилац од 2006. године под редовном терапијом. Болест је добила коначан облик 27.05.2014. године због чега је тужиоцу умањена ОЖА за 15%. По закључку првостепеног суда тужена је одговорна за насталу штету по принципу објективне одговорности у смислу одредбе чл. 173 и чл. 174 ЗОО, а тужиоцу припада правична накнада за претрпљене душевне болове због умањења ОЖА од 300.000,00 динара по критеријумима у време пресуђења.

Првостепени суд је оценио да потраживање тужиоца није застарело, јер је тужилац тек 27.05.2014. године сазнао да болује од наведене болести, док је тужба у овој правној ствари поднета 04.06.2014. године у складу са роком застарелости из чл. 376 ЗОО.

Супротно жалбеним наводима тужене правилно је првостепени суд, поступајући по налогу из решења Апелационог суда у Београду Гж. 3511/19 од 27.02.2020. године, закључио да је тужилац оболео од ПТСП због учешћа у ратним дејствима на територији АП КиМ и као припадник резервног састава Војске Југославије за време НАТО бомбардовања, као и да је болест свој коначни облик добила 27.05.2014. године и да је тужба поднета 04.06.2014. године пре протекла рока застарелости из чл. 376 ст. 1 и ст. 2 ЗОО, због чега је усвојио тужбени захтев и тужиоцу досудио 300.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете због умањења ОЖА на основу одредбе чл. 173 и чл. 174 ЗОО, јер је војна служба у ратним условима опасна делатност и држава за штету одговара као организатор те делатности, а износ накнаде је одмерен правилном применом одредбе чл. 200 ЗОО.

Према одредби чл. 376 ст. 1 и ст. 2 ЗОО потраживање накнаде штете застарева за три године од када је оштећени дознао за штету и за лице које је штету учинило, у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала. По чл. 361 ст. 1 ЗОО застарелост почиње тећи првог дана када је поверилац имао право да захтева испуњење обавезе ако законом за поједине случајеве није прописано ништа

друго. Према наведеним одредбама рок застарелости се рачуна од тренутка сазнања за штету и лице које је штету учинило. Под сазнањем за штету подразумева се сазнање да је штета настала, као и сазнање о њеном обиму и висини. Под сазнањем за учиниоца подразумева се сазнање о околности у којима по правилима одштетног права одређени субјект одговара за штету. Међутим, захтев за накнаду штете у сваком случају застарева протеклом објективног рока од пет година од настанка штете.

Психичке трауме које је тужилац трпео у току војне службе на ратишту оставио је трајну последицу на његово здравље у виду умањења ОЖА због појаве психичког поремећаја у форми посттрауматског стресног поремећаја. Свест о наступању промена у психичком стању не подразумева и сазнање тужиоца да је дошло до настанка штете, јер ове психичке промене нису нужно морале водити и настанку трајног психичког поремећаја. ПТСП представља хронично обољење па штета настаје када је болест прешла из акутне у хроничну фазу, јер је тада попримила облик трајног карактера нарушеног здравља оштећеног. Изјашњењем судског вештака медицинске струке утврђено је да је психички поремећај који је код тужиоца довео до умањења ОЖА из акутне фазе прешао у хроничну фазу током 2010. године док је болест коначан облик добила 27.05.2014. године. Тужба је поднета 04.06.2014. године у оквиру објективног и субјективног рока застарелости, па потраживање супротно схватању жалбе није застарело.

Из наведених разлога, применом одредбе чл. 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Основано се жалбом тужене побија решење о трошковима парничног поступка. По одредби чл. 154 ст. 1 ЗПП приликом одлучивања о парничним трошковима суд узима у обзир само оне трошкове који су странци били потребни за вођење парнице. Тужиоцу су били потребни издаци у висини састава тужбе с паушалом у износу од 9.000,00 динара, заступања адвокатом на 9 одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара и на име приступа адвоката на 7 неодржаних рочишта у износу од по 6.000,00 динара, што укупно по важећој АТ износи 103.500,00 динара, као и на име вештачења износ од 23.000,00 динара, а што све укупно износи 126.500,00 динара. Међутим, како тужилац у свом трошковнику није тражио трошкове за приступ неодржаним рочиштима, то првостепени суд није правилно поступио када му је исте досудио у износу од 42.000,00 динара. Поднесак тужиоца од 18.07.2016. године којим се изјашњава на наводе тужене из одговора на тужбу тако што објашњава чињеничне наводе тужбе, као и поднесци од 10.04.2014. године којим се доставља медицинска документација, 29.07.2015. године којим се изјашњава да нема примедби на налаз вештака, 26.08.2015. године и од 26.10.2015. године којим сматра да су неосноване примедбе тужене на налаз вештака и 13.01.2022. године којим обавештава да нема примедби на допунски налаз вештака сходно одредби чл. 154 ст. 2 ЗПП нису били неопходани за вођење парнице обзиром да је са истим учинком и без икаквих негативних последица и без стварања додатних трошкова могао да предузме те радње и изјавом на записник на расправи на рочишту и да достави медицинску документацију, а због чега је при обрачуну трошкова наведена одредба у вези са одредбом чл. 163 ст. 2 ЗПП погрешно примењена. Како је првостепени суд тужиоцу досудио трошкове за састав тужбе у износу од 9.000,00 динара и заступања адвокатом на 7 одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара, као и на име вештачења износ од 23.000,00 динара и како тужилац није изјавио жалбу на трошкове поступка, то је одлука о трошковима поступка преиначена и истом су досуђени трошкови на име састава тужбе

с паушалом у износу од 9.000,00 динара и заступања адвокатом на 7 одржаних рочишта у износу од по 10.500,00 динара, што укупно по важећој АТ износи 72.000,00 динара, као и на име вештачења износ од 23.000,00 динара, а што све укупно износи 95.000,00 динара.

Из тих разлога одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде применом одредбе чл. 394 тач. 4 ЗПП, у вези одредбе чл. 401 тач. 3 и чл. 402 истог закона.

Трошкови другостепеног поступка туженој нису признати, јер је успела само у незнатном делу, па је одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде применом одредбе чл. 165 ст. 1 ЗПП.

**Председник већа-судија
Марина Јакић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић